

Miloš Jakeš (1922–2020)

Přesvědčený zastávce komunistické myšlenky. Do KSČ vstoupil v roce 1945, následně odcestoval do Moskvy za studiem na Vysoké škole stranické. Později se stal předsedou stranické kontrolní a revizní komise, v roce 1968 se účastnil jednání v Čierne nad Tisou i o Moskevském protokolu. Před úpadkem komunistického režimu byl mezi lety 1987 a 1989 generálním tajemníkem Ústředního výboru KSČ, se sametovou revolucí je neodmyslitelně spojeno heslo „Jakeše do koše“, které vyzývalo k jeho odstoupení z nejvyšší stranické funkce. Po 17. listopadu byl donucen svou funkci opustit a o měsíc později byl vyloučen z KSČ. Byl obžalován z rozvracení republiky a vlastizrady v souvislosti se sovětskou okupací v roce 1968, soud ho však viny zprostil. Komunistické myšlenky zůstal věrný až do své smrti, události roku 1989 označil za nepovedený vnitrostranický převrat, který vyústil v nastolení kapitalismu.¹

Drahý soudruhu Jakeši,

situace v Československu je napjatá, o tom není pochyb. Soudruzi Bil'ak, Švestka a Indra se situaci rozhodli vyřešit tak, že zavolali na území Československa na pomoc sovětská vojska. A ačkoliv jste zvací dopis nikdy nepodepsal, jedná se pravděpodobně o momentálně nejrozumnější řešení. Moskevský protokol by mohl nastolit nový zdravý vztah mezi Československem a SSSR, který podpoří budoucnost zdravé československé socialistické společnosti. Ačkoliv jste sám podporoval rozšíření některých svobod obyvatelstva, tendence soudruha Dubčeka a členů vlády již v mnohých případech zašly příliš daleko. Navíc by se Vám hodilo získat sympatie u sovětských soudruhů, které by Vás mohly vynést na nejvyšší politické příčky a zajistit Vám tak slibnou budoucnost. Po Vaší práci, kterou jste pro stranu odvedl, si to jistě zasloužíte.

Jako velmi závažný problém nyní vidíte roztržičnost československé vlády. Současně ale vnímáte situaci jako oportunistickou příležitost ke změně ve vedení KSČ a ČSSR. Souhlasem se soudruhem Brežněvem a vyjádřením podpory Moskevskému protokolu můžete s velkou pravděpodobností dosáhnout kariérního růstu ve straně. Některé liberální snahy kolegů Dubčeka, Černíka nebo Dzúra Vám nejsou cizí, ale vyhraněný postoj soudruha Kriegela by mohl přinést nebezpečí. Je tedy důležité se od jeho názorů distancovat a dát jasně najevo Sovětům, na čí straně stojíte.

Moskevský protokol ovlivní Československo zcela nepochybně. Dlouhodobě může přinést značný chaos, nenávisť a možná i krveprolití, ale i normalizaci, návrat k systémovému řízení státu a zlepšení vztahů s ostatními zeměmi východního bloku. Proto je třeba situaci neodkladně uklidnit a stejně tak rozhořčené československé občany.

Vaše cíle pro jednání jsou tedy následující:

1. Poslední mimořádný **sjezd Komunistické strany Československa** jasně ukázal na rozptýlenost strany. Konání sjezdu bez účasti všech řádných členů bylo naprosto nepřijatelné. V Protokolu by proto neměly chybět body: „*Předsednictvo ÚSV KSČ se shoduje s vedením KSSS, že během nedávno proběhlého XIV. sjezdu KSČ zahájeného 22. srpna 1968 došlo k porušení stanov KSČ. Je tedy nasnadě, aby jeho výstupy potvrdil mimořádný sjezd, kterého se zúčastní všichni členové předsednictva i tajemníci,*“ nebo „*Obě strany se shodují, že se legitimní mimořádný sjezd KSČ uskuteční v nejbližších 14 dnech, aby došlo k co nejrychlejší politické stabilizaci v ČSSR.*“ **Politická stabilizace** je pro Vás celkově důležité téma. Je v nejlepší zájmu strany, aby byli její členové prověřováni a v případě zjištění neblahých skutečností byla jejich funkce ve straně omezena. Ve Vašem zájmu je tedy návrh: „*Delegace KSČ se na vlastní návrh zavazuje, že uspořádá do dvou týdnů plénum ÚV KSČ, které posoudí*

možnosti normalizace situace v zemi, aby došlo ke zlepšení fungování stranických orgánů, ekonomického vývoje a životní úrovně v ČSSR." Jen pročištěním strany od lidí, kteří neusilují o její největší blahobyť lze zajistit její kontinuitu a soudržnost.

2. Domníváte se, že je třeba zmínit i otázku přístupu ke **sdělovacím prostředkům**. I když uvolnění cenzury není hlavním důvodem nespokojenosti československých občanů, je zřejmé, že současné vysílání Československé televize a rozhlasu překračuje rozumné meze. Je důležité, aby československá strana jasně deklarovala, že hodlá posílit dohled nad obsahem vysílání a provést potřebné změny, to by zaručovalo schválení bodu: *„Delegace KSČ zaručuje, že obsah sdělovacích prostředků nebude dále rozdmýchávat napjatou situaci v ČSSR a o vývoji situace bude informovat na základě informací od vedení KSČ.”*
3. Dočasná **vojenská přítomnost** spojeneckých vojsk je dle Vás vzhledem k současným událostem nejlepším řešením složité politické situace. Avšak československá strana by měla požadovat jasné záruky jejich přítomnosti – nejlépe prostřednictvím uzavření smlouvy. Podporuje proto schválení bodů: *„Velení spojeneckých vojsk a velení armády ČSSR v co nejkratším časovém horizontu projednají otázky umístění vojenských jednotek na území ČSSR, aby byl co nejrychleji zjednán pořádek ve všech městech a obcích,”* a *„Jednotky spřátelených socialistických republik se se souhlasem vedení KSČ stáhnou z území v ČSSR v momentě, kdy pomine hrozba socialismu v ČSSR a opadne nebezpečí v celém socialistickém společenství.”*

Vážený soudruhu, hodně zdaru a pevných rozhodnutí během jednání!

Seznam zdrojů:

ⁱ DOLEJŠÍ, Milan, 2020. Zemřel Miloš Jakeš. V čele komunistů vystřídal Husáka a učinil je kůlem v plotě. ČT24 [online]. [cit. 2023-11-09]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3140621-zemrel-byvaly-komunisticky-predak-milos-jakes-uvadi-cnn-prima-news>